

Пропонуємо вашій увазі **Статут про управління Української Православної Церкви**, зміни до якого були прийняті на засіданні Собору єпископів Української Православної Церкви 21 грудня 2007 року. Текст, що публікується, не є новим Статутом. Це є Статут, який був прийнятий Собором Української Православної Церкви 25-27 листопада 1990 року. Зміни та доповнення до нього приймалися Собором єпископів Української Православної Церкви 27 травня 1992 року та Собором Української Православної Церкви 26 червня 1992 року.

Цей Статут є внутрішнім документом Української Православної Церкви, який регламентує різні сторони її життя. Він є обов'язковий для виконання на загальноцерковному, єпархіальному та парафіяльному рівнях. На його основі реєструються статuti канонічних підрозділів Української Православної Церкви. З огляду на таку важливість цього документа він публікується, щоб миряни, клірики та ієрархи Української Православної Церкви могли орієнтуватись на нього у своїй церковній діяльності.

Статут про управління Української Православної Церкви

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Пункт 1. Українська Православна Церква є самостійною і незалежною у своєму управлінні та устрої.

Пункт 2. Найвищими органами церковної влади та управління Української Православної Церкви є Собор Української Православної Церкви, Собор єпископів Української Православної Церкви та Священний Синод Української Православної Церкви на чолі з Митрополитом Київським і всієї України.

Пункт 3. Українська Православна Церква з'єднана з Помісними Православними Церквами через Руську Православну Церкву.

Пункт 4. Українська Православна Церква здійснює свою спасительну діяльність на основі Святого Письма та Святого Передання, неухильно дотримується догматів православної віри та священних канонів і у своєму управлінні керується постановами Архієрейського Собору Руської Православної Церкви від 25-27 жовтня 1990 року та даним Статутом при повазі до державних законів і дотриманні їх.

Пункт 5. Українська Православна Церква об'єднує єпархії, синодальні установи, благочиння, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, братства, сестринства та місії і є самокерованою частиною Руської Православної Церкви.

Пункт 6. Установи Української Православної Церкви: Київська Митрополія Української Православної Церкви, синодальні установи, управління єпархій, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, місії, братства і сестринства — мають цивільну правоздатність і є юридичними особами з моменту реєстрації їхніх статутів в органах державної влади.

Пункт 7. Діяльність Української Православної Церкви включає в себе:

- а) звершення богослужінь, здійснення таїнств, обрядів, хресних ходів та церемоній;
- б) місіонерську діяльність;
- в) подвижницьку діяльність (монастирі, скити та ін.);
- г) поширення своїх переконань у суспільстві безпосередньо або через засоби масової інформації (газети, журнали, релігійну літературу, теле- і радіопрограми та інші форми поширення масової інформації, у тому числі й власні);
- д) справи милосердя та добродійності;
- е) релігійну освіту та виховання;
- є) паломництво;
- ж) будівництво нових храмів, інших споруд (церковно-адміністративні споруди, будівлі духовних навчальних закладів, монастирські житлові та господарські приміщення, споруди церковних закладів, підприємств тощо), турбота про реставрацію старих храмів, нагляд за станом архітектурних пам'яток та церковних старожитностей;
- з) іншу діяльність, яка відповідає правилам і традиціям Української Православної Церкви.

РОЗДІЛ II

СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. В Українській Православній Церкві вища влада належить Собору Української Православної Церкви (далі — Собор), який діє в межах, що визначаються канонами та даним Статутом.

Пункт 2. Собор скликається Предстоятелем Української Православної Церкви в міру потреби у складі архієреїв, кліриків, чернецтва і мирян.

Пункт 3. Головою Собору є Митрополит Київський і всієї України.

Пункт 4. Процедура обрання делегатів на Собор визначається Священним Синодом Української Православної Церкви.

Пункт 5. Собор ухвалює порядок денний, програму, регламент; обирає Президію (з числа архієреїв), Секретаріат та інші робочі органи.

Пункт 6. До обов'язків Собору належить:

- а) збереження чистоти і неушкодженості православного віровчення і норм християнської моралі;
- б) збереження канонічної єдності Української Православної Церкви, а також її канонічної єдності з Руською Православною Церквою та з усіма Помісними Православними Церквами;
- в) нагляд за втіленням у життя рішень Помісних Соборів Руської Православної Церкви, Соборів Української Православної Церкви та ухвалених ними статутів;
- г) вирішення принципових богословських, канонічних, богослужбових та пастирських питань, які стосуються життя Української Православної Церкви.

Пункт 7. Собор ухвалює Статут про управління Української Православної Церкви, а також вносить до нього доповнення та зміни.

Пункт 8. Собор утворює Київську Митрополію Української Православної Церкви та ухвалює Статут Київської Митрополії Української Православної Церкви, а також вносить до нього доповнення та зміни.

Пункт 9. Постанови Собору набувають чинності після їх ухвалення.

РОЗДІЛ III

СОБОР ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. Собор єпископів Української Православної Церкви (далі – Собор єпископів) має всю повноту влади в період між Соборами Української Православної Церкви.

Пункт 2. Собор єпископів складають єпархіальні архієреї, а також вікарні архієреї Української Православної Церкви, які очолюють синодальні установи та духовні академії.

Пункт 3. Собор єпископів скликається Митрополитом Київським і всієї України (Місцєблѹстителем) у міру потреби, але не рідше, ніж один раз на рік.

Пункт 4. Головою Собору єпископів є Митрополит Київський і всієї України (Місцєблѹститель).

Пункт 5. Собор єпископів діє на підставі священних канонів Церкви, постанов Помісних і Архієрейських Соборів Руської Православної Церкви, а також Соборів Української Православної Церкви.

Пункт 6. До компетенції Собору єпископів входить розгляд усіх питань, що стосуються життя Української Православної Церкви.

Пункт 7. Собор єпископів є церковним судом вищої інстанції.

Пункт 8. Собор єпископів обирає Митрополита Київського і всієї України й визначає процедуру його обрання.

Пункт 9. У період між Соборами Української Православної Церкви Собор єпископів вносить доповнення і зміни до Статуту про управління Української Православної Церкви з наступним ухваленням Собором Української Православної Церкви.

Пункт 10. У період між Соборами Української Православної Церкви Собор єпископів ухвалює Статут Київської Митрополії Української Православної Церкви, а також вносить до нього доповнення та зміни.

Пункт 11. У період між Соборами Української Православної Церкви Собор єпископів ухвалює рішення про ліквідацію Київської Митрополії Української Православної Церкви.

Пункт 12. Ніхто з архієреїв — членів Собору єпископів не може відмовитись від участі в його засіданнях, крім випадків хвороби або з іншої причини, що визнається Собором поважною.

Пункт 13. Кворум Собору єпископів складають 2/3 його членів.

Пункт 14. Рішення на Соборі єпископів ухвалюються простою більшістю голосів відкритим або таємним голосуванням, окрім особливих випадків, що визначаються регламентом Собору єпископів. Якщо, при відкритому голосуванні, голоси розділяються порівну, вирішальним є голос Головуючого. У випадку рівної кількості голосів при таємному голосуванні проводиться повторне голосування.

Пункт 15. Постанови Собору єпископів набувають чинності після їх ухвалення.

РОЗДІЛ IV СВЯЩЕННИЙ СИНОД УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. Священний Синод Української Православної Церкви (далі — Священний Синод) є органом управління Української Православної Церкви у період між Соборами єпископів Української Православної Церкви.

Пункт 2. Священний Синод очолюється Митрополитом Київським і всієї України (Місцєблюстителем) і складається з десяти, включаючи Митрополита Київського і всієї України, єпархіальних архієреїв — семи постійних і трьох тимчасових членів. Тимчасові члени Священного Синоду викликаються на сесію по черзі кожні півроку.

Пункт 3. Священний Синод скликається Митрополитом Київським і всієї України (Місцєблюстителем) у міру потреби і підзвітний Собору єпископів.

Пункт 4. Священний Синод засновує або ліквідує єпархії і змінює їхні межі з наступним ухваленням Собором єпископів Української Православної Церкви.

Пункт 5. Священний Синод обирає і поставляє єпархіальних і вікарних архієреїв, у разі необхідності переводить їх на іншу кафедру, а також почисляє за штат і звільняє на спокій.

Пункт 6. У період між Соборами Української Православної Церкви та Соборами єпископів ухвалює Статут Київської Митрополії Української Православної Церкви, а також вносить до нього доповнення та зміни.

Пункт 7. До обов'язків Священного Синоду також належать:

- а) нагляд за дотриманням соборних постанов і даного Статуту;
- б) вирішення богословських, літургійних, дисциплінарних, пастирських та церковно-адміністративних питань;
- в) утворення, реорганізація і ліквідація синодальних установ та місій, ухвалення їхніх статутів, нагляд за їхньою діяльністю, а також призначення їхніх керівників;
- г) утворення, реорганізація і ліквідація духовних навчальних закладів, ухвалення їхніх статутів, призначення або затвердження їхніх ректорів;
- д) утворення, реорганізація і ліквідація монастирів та затвердження їхніх настоятелів, настоятельниць та намісників;
- е) утворення ставропігій;
- є) утворення тимчасових комісій для вирішення актуальних питань життя Української Православної Церкви;
- ж) піклування про розвиток добродійницької, соціальної та миротворчої діяльності єпархій Української Православної Церкви;

- з) піклування про духовну освіту, катихізацію, місіонерство та видавничу діяльність;
- и) звернення з посланнями до української пастви, а в разі потреби — до співвітчизників за кордоном;
- і) вираження позиції Української Православної Церкви з актуальних проблем сучасного суспільства;
- ї) оцінка найважливіших подій у сфері міжцерковних, міжконфесійних та міжрелігійних відносин;
- й) підтримання міжконфесійних та міжрелігійних зв'язків в Україні та за її межами;
- к) будівництво нових храмів та турбота про реставрацію старих, нагляд за станом архітектурних пам'яток та церковних старожитностей;
- л) вирішення питань, пов'язаних з володінням, користуванням, розпорядженням будівлями та майном, призначеним спеціально для здійснення цілей та завдань Української Православної Церкви, а також установа порядку розпорядження, володіння та користування іншим майном Української Православної Церкви;
- м) вирішення церковно-господарських і фінансових питань.

Пункт 8. Секретарем Священного Синоду є Керуючий справами Української Православної Церкви. Він є постійним членом Священного Синоду за посадою. До його обов'язків входить підготовка матеріалів до засідання Священного Синоду і складання його журналів.

Пункт 9. Священний Синод схвалює бюджет Української Православної Церкви, фінансує синодальні установи та духовні навчальні заклади.

Пункт 10. Священний Синод розглядає звіти архієреїв про стан єпархій та в разі потреби ухвалює відповідні постанови.

Пункт 11. Священний Синод є апеляційним церковним судом щодо єпархіальних судів Української Православної Церкви.

Пункт 12. Участь членів Священного Синоду в його засіданнях є їхнім канонічним обов'язком. Відсутність без поважних причин членів Священного Синоду підлягає братньому напоумленню.

Пункт 13. У виняткових випадках кворум Священного Синоду становлять 2/3 його членів.

Пункт 14. Як правило, засідання Священного Синоду є закритими. Члени Священного Синоду мають бути в клобуках і сідають за протоколом, з урахуванням старшинства хіротоній.

Пункт 15. Священний Синод працює на підставі порядку денного, який подається Головуючим і схвалюється на початку першого засідання. Питання, що потребують попереднього вивчення, Головуючий завчасно направляє членам Священного Синоду. Члени Священного Синоду можуть вносити пропозиції щодо порядку денного і порушувати питання з попереднім повідомленням про те Головуючого.

Пункт 16. Головуючий керує засіданнями згідно з прийнятим регламентом.

Пункт 17. У випадку, якщо Митрополит Київський і всієї України з якоїсь причини тимчасово не може виконувати обов'язки Головуючого у Священному Синоді, його обов'язки виконує старший за архієрейською хіротонією постійний член Священного

Синоду. Тимчасовий Головуючий у Священному Синоді не є канонічним Місцєблюстителем.

Пункт 18. Справи у Священному Синоді вирішуються загальною згодою усіх членів, які беруть участь у засіданні, або більшістю голосів. При рівній кількості голосів голос Головуючого є вирішальним.

Пункт 19. Ніхто з присутніх членів Священного Синоду не може утриматися від голосування.

Пункт 20. Кожний з членів Священного Синоду в разі незгоди з ухваленим рішенням може висловити окрему думку, про що він має заявити на тому ж засіданні з викладенням її підстав, і подати у письмовому вигляді не пізніше трьох днів з дня засідання. Окремі думки додаються до справи, не зупиняючи її вирішення.

Пункт 21. Головуючий не може своєю владою знімати з обговорення запропоновані у порядку денному питання, перешкоджати їх вирішенню або припиняти втілення в життя прийнятих рішень.

Пункт 22. Коли у Священному Синоді розглядається справа за скаргою на членів Священного Синоду, зацікавлена особа може бути присутня і давати пояснення, але під час вирішення справи вона повинна залишити зал засідань. При розгляді скарги на Головуючого він передає головування старішому за архієрейською хіротонією архієреєві з числа постійних членів Священного Синоду.

Пункт 23. Усі журнали та постанови Священного Синоду підписуються спочатку Головуючим, а потім усіма присутніми на засіданні членами, навіть якщо деякі з них незгодні з ухваленим рішенням і подали про те окрему думку.

Пункт 24. Священний Синод, в разі необхідності, тлумачить пункти даного Статуту.

Пункт 25. Постанови Священного Синоду набувають чинності після їх підписання.

РОЗДІЛ V ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. Предстоятелем Української Православної Церкви є Митрополит Київський і всієї України.

Пункт 2. Предстоятель Української Православної Церкви обирається пожиттєво єпископатом Української Православної Церкви і благословляється Святішим Патріархом Московським і всієї Русі.

Пункт 3. У випадку неможливості виконання Предстоятелем Української Православної Церкви своїх обов'язків він має право подати на розсуд Собору єпископів Української Православної Церкви прохання про вихід на спокій.

Пункт 4. Предстоятель Української Православної Церкви має титул «Блаженніший Митрополит Київський і всієї України».

Пункт 5. Ім'я Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України підноситься за богослужінням у всіх храмах і монастирях Української Православної Церкви після імені Святішого Патріарха Московського і всієї Русі.

Пункт 6. Під час богослужінь Предстоятель Української Православної Церкви поминається як «Господин и Отец наш (ім'я) Блаженнейший Митрополит Киевский и всея Украины».

Пункт 7. Митрополит Київський і всієї України має право носіння двох панагій і предношення хреста під час богослужінь.

Пункт 8. Як Предстоятель Української Православної Церкви, Митрополит Київський і всієї України є постійним членом Священного Синоду Руської Православної Церкви.

Пункт 9. У зв'язку з самостійністю і незалежністю в управлінні та устрої Української Православної Церкви її Предстоятель піклується про благоустрій Української Православної Церкви і керує нею разом зі Священним Синодом.

Пункт 10. Предстоятель Української Православної Церкви скликає Собор Української Православної Церкви, Собор єпископів Української Православної Церкви, засідання Священного Синоду та головує на них.

Пункт 11. Митрополит Київський і всієї України:

- а) підтримує єдність єпископату Української Православної Церкви;
- б) вирішує непорозуміння, які виникають між архієреями Української Православної Церкви, без формального судочинства;
- в) наглядає за виконанням постанов Собору Української Православної Церкви, Собору єпископів Української Православної Церкви і Священного Синоду Української Православної Церкви;
- г) відвідує єпархії Української Православної Церкви;
- д) розглядає скарги, які стосуються архієреїв Української Православної Церкви;
- е) наглядає за діяльністю церковних установ, утворених Священним Синодом;
- є) дає благословення на діяльність всеукраїнських братств та сестринств, а також має право відкликання такого благословення;
- ж) звертається з пастирськими посланнями до єпископату, кліру, чернецтва та мирян Української Православної Церкви;
- з) видає укази про обрання та призначення архієреїв, керівників синодальних установ, ректорів духовних навчальних закладів та інших посадових осіб, які призначаються Священним Синодом Української Православної Церкви;
- и) представляє Священному Синоду для затвердження Керуючого справами Української Православної Церкви;
- і) нагороджує архієреїв Української Православної Церкви встановленими титулами та вищими церковними відзнаками;
- ї) нагороджує кліриків і мирян церковними нагородами;
- й) затверджує присвоєння вчених ступенів та звань;
- к) надає відпустки архієреям Української Православної Церкви на строк більше 14 днів;
- л) повноважно представляє Українську Православну Церкву перед органами державної влади;
- м) несе відповідальність за міжправославні, міжхристиянські та міжрелігійні відносини Української Православної Церкви;
- н) піклується про своєчасне заміщення архієрейських кафедр;

- о) доручає архієреям тимчасове керівництво єпархіями у випадку тривалої хвороби, смерті, відставки або перебування під церковним судом керуючих архієреїв цих єпархій;
- п) наглядає за виконанням архієреями їхніх архіпастирських обов'язків з управління єпархіями.

Пункт 12. Митрополит Київський і всієї України є єпархіальним архієреєм Київської єпархії та Священноархімандритом Свято-Успенської Києво-Печерської та Свято-Успенської Почаївської лавр і ряду інших монастирів Української Православної Церкви.

Пункт 13. Право суду над Митрополитом Київським і всієї України, а також вирішення питання про його вихід на спокій, у випадку подання ним відповідного прохання, належить Собору єпископів Української Православної Церкви.

Пункт 14. У разі смерті Митрополита Київського і всієї України, його виходу на спокій, перебування під церковним судом або з інших причин, які унеможливають виконання ним обов'язків Предстоятеля Української Православної Церкви, Священний Синод під головуванням його старішого за архієрейською хіротонією члена негайно обирає таємним голосуванням з числа своїх постійних членів Місцеблюстителя Київської митрополичої кафедри, який приймає тимчасове керування Київською єпархією.

Пункт 15. До обрання нового Митрополита Київського і всієї України Українською Православною Церквою керує Священний Синод під головуванням Місцеблюстителя, ім'я якого підноситься в усіх храмах і монастирях Української Православної Церкви.

Пункт 16. Не пізніше трьох місяців після звільнення кафедри Предстоятеля Української Православної Церкви Місцеблюститель і Священний Синод Української Православної Церкви скликають Собор єпископів Української Православної Церкви для обрання її Предстоятеля — Митрополита Київського і всієї України та представлення його Святішому Патріархові Московському і всієї Русі для отримання Благословенної грамоти.

РОЗДІЛ VI УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ ТА СИНОДАЛЬНІ УСТАНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. Управління справами Української Православної Церкви допомагає Митрополиту Київському і всієї України у виконанні ним обов'язків Предстоятеля Української Православної Церкви.

Пункт 2. В Українській Православній Церкві діють синодальні установи, які відповідають за певне коло загальноцерковних справ, що входять до їхньої компетенції.

Пункт 3. Синодальні установи утворюються або ліквідуються рішенням Собору єпископів Української Православної Церкви або Священного Синоду Української Православної Церкви та підзвітні їм.

Пункт 4. Синодальні установи очолюються особами, які призначені Священним Синодом Української Православної Церкви.

Пункт 5. Синодальними установами Української Православної Церкви є:

- а) Учбовий Комітет при Священному Синоді Української Православної Церкви;
- б) Богословсько-канонічна комісія при Священному Синоді Української Православної Церкви;
- в) Відділ зовнішніх церковних зв'язків Української Православної Церкви;
- г) Комісія у справах монастирів Української Православної Церкви;
- д) Комісія з канонізації святих при Священному Синоді Української Православної Церкви;
- е) Юридичний відділ Української Православної Церкви;
- є) Синодальний відділ з благодійності та соціального служіння Української Православної Церкви;
- ж) Синодальний відділ по взаємодії зі Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України;
- з) Синодальний відділ релігійної освіти, катихізації та місіонерства Української Православної Церкви;
- и) Синодальний відділ у справах молоді;
- і) Синодальний відділ з архітектури, будівництва та охорони пам'яток церковної архітектури Української Православної Церкви;
- ї) Синодальний відділ «Місія духовної просвіти»;
- й) Синодальний відділ «Місія соціальної допомоги дітям»;
- к) Синодальний відділ «Місія «Церква і медицина».

Пункт 6. У разі потреби можуть бути створені й інші синодальні установи.

Пункт 7. Діяльність синодальних установ регулюється їхніми власними Статутами (Положеннями), які схвалюються Священним Синодом Української Православної Церкви та затверджуються Митрополитом Київським і всієї України.

Пункт 8. Митрополит Київський і всієї України здійснює вищий нагляд за діяльністю синодальних установ.

РОЗДІЛ VII ЄПАРХІЇ

Пункт 1. Українська Православна Церква поділяється на єпархії — місцеві церкви, які очолюються єпархіальними архієреями й об'єднують єпархіальні установи, благочиння, парафії, монастирі, подвір'я, духовні навчальні заклади, братства, сестринства, місії.

Пункт 2. Єпархія створюється за рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви з подальшим ухваленням Собором єпископів Української Православної Церкви.

Пункт 3. Межі єпархій на території України визначаються Священним Синодом Української Православної Церкви з подальшим ухваленням Собором єпископів Української Православної Церкви.

Пункт 4. У кожній єпархії існують органи єпархіального управління, що діють у межах, визначених канонами та даним Статутом.

Пункт 5. Для задоволення церковних потреб у єпархіях можуть бути створені необхідні єпархіальні установи, діяльність яких регламентується синодально ухваленими положеннями.

РОЗДІЛ VII. А ЄПАРХІАЛЬНИЙ АРХІЄРЕЙ

Пункт 1. Єпархіальний архієрей, за спадкоємністю влади від святих апостолів, є предстоятелем місцевої церкви — єпархії, який канонічно керує нею за соборного сприяння кліру й мирян.

Пункт 2. Єпархіальний архієрей обирається і призначається Священним Синодом Української Православної Церкви, одержуючи відповідний Указ Митрополита Київського і всієї України.

Пункт 3. У міру потреби для допомоги єпархіальному архієреєві Священним Синодом Української Православної Церкви призначаються вікарні єпископи з обсягом повноважень, які визначаються єпархіальним архієреєм.

Пункт 4. Архієрей має титул, який включає назву кафедрального міста. Архієрейські титули визначаються Священним Синодом Української Православної Церкви.

Пункт 5. Кандидати в архієрейський сан обираються у віці не молодше 30 років з чернецтва або з осіб білого духовенства, які не є одруженими, з обов'язковим постриженням у чернецтво. Кандидат, якого обирають, має відповідати високому званню єпископа за моральними якостями та загальною і богословською освітою.

Пункт 6. Архієреї користуються всією повнотою ієрархічної влади.

Пункт 7. Єпархіальний архієрей висвячує і призначає кліриків на місця їхнього служіння, призначає всіх працівників єпархіальних установ і благословляє чернечі постриження.

Пункт 8. Єпархіальний архієрей має право приймати до кліру своєї єпархії духовенство з інших єпархій за наявності відпускних грамот, а також відпускати священнослужителів до інших єпархій, надсилаючи на запит архієреїв особисті справи та відпускні грамоти цих кліриків.

Пункт 9. Єпархіальний архієрей скликає Єпархіальні збори та Єпархіальну раду і головує на них, має вищий нагляд за єпархіальними установами та монастирями, що входять до його єпархії.

Пункт 10. Без згоди єпархіального архієрея жодне рішення органів єпархіального управління не може бути втілене в життя.

Пункт 11. Єпархіальний архієрей може звертатися з архіпастирськими посланнями до кліру та мирян у межах єпархії.

Пункт 12. До обов'язків єпархіального архієрея входить подання Митрополитові Київському і всієї України щорічного звіту про життя єпархії та про свою діяльність за встановленою формою.

Пункт 13. Єпархіальний архієрей є повноважним представником єпархії Української Православної Церкви перед органами державної влади.

Пункт 14. Здійснюючи управління єпархією, єпархіальний архієрей:

- а) піклується про збереження віри, християнської моралі та благочестя;
- б) стежить за правильним звершенням богослужіння та дотриманням церковної благоліпності;
- в) піклується про місіонерську, катихізаторську та видавничу діяльність;
- г) відповідає за виконання рішень Соборів, Священного Синоду та положень даного Статуту;
- д) має право «вето» щодо рішень Єпархіальних зборів з наступним переданням відповідного питання на розгляд Священного Синоду;
- е) згідно з церковними канонами, відвідує парафії своєї єпархії та здійснює нагляд за їхньою діяльністю безпосередньо або через своїх повноважних представників;
- є) наглядає за діяльністю єпархіального кліру;
- ж) призначає настоятелів парафій та інших кліриків;
- з) представляє на затвердження Священному Синоду ректорів духовних навчальних закладів, настоятелів, настоятельниць та намісників монастирів, що перебувають в єпархіальному підпорядкуванні;
- и) має право скликання Парафіяльних зборів та затверджує їхні рішення;
- і) виводить зі складу Парафіяльних рад членів, які порушують канонічні норми та статuti парафій;
- ї) затверджує фінансові та інші звіти Парафіяльних рад та доповіді Ревізійних комісій парафій;
- й) затверджує обраних Парафіяльними зборами голів Парафіяльних рад (інших посадових осіб), Ревізійних комісій та відсторонює їх від виконання обов'язків у разі порушення ними канонічних норм і статуту парафії;
- к) затверджує протоколи Парафіяльних зборів;
- л) надає відпустки духовенству на строк більше, ніж один тиждень;
- м) піклується про вдосконалення духовного і морального стану духовенства;
- н) піклується про належний освітній рівень священно- та церковнослужителів, для чого організовує їхню підготовку в межах своєї єпархії або направляє достойних кандидатів для вступу до духовних навчальних закладів;
- о) наглядає за підтриманням належного рівня церковної проповіді;
- п) подає клопотання Митрополиту Київському і всієї України про нагородження достойних кліриків і мирян відповідними церковними нагородами й особисто нагороджує їх у визначеному порядку;
- р) благословляє заснування нових парафій;
- с) дає благословення на будівництво та ремонт храмів, молитовних будинків, каплиць та інших споруд (церковно-адміністративні споруди, будівлі духовних навчальних закладів, монастирські житлові та господарські приміщення, споруди церковних закладів, підприємств тощо) і піклується про те, щоб їхній зовнішній вигляд і внутрішнє вбрання відповідали православної церковній традиції (ремонт древніх храмів і поновлення ікон та іконостасів, які мають культурно-історичну цінність, здійснюється згідно із встановленим законом порядком при особливому піклуванні про це єпархіального архієрея);
- т) освячує храми;
- у) піклується про стан церковного співу, іконопису та прикладних церковних мистецтв;

- ф) звертається до органів державної влади з питань повернення у власність або передачі в користування Церкві храмів та інших будівель і споруд, які є майном колишньої церковної власності;
- х) вирішує питання щодо права власності (володіння, користування, розпорядження) церковним майном у межах єпархії;
- ц) здійснює нагляд за релігійною, адміністративною та фінансовою діяльністю парафій, монастирів, духовних навчальних закладів та інших структурних підрозділів єпархії;
- ч) дає благословення на діяльність місцевих братств та сестринств, а також має право відкликання такого благословення;
- ш) видає власні виконавчо-розпорядчі акти з усіх питань життя та діяльності єпархії;
- щ) підтверджує належність до його єпархії тих парафій, монастирів та інших структурних підрозділів, що входять до єпархії;
- ю) піклується особисто або через відповідні єпархіальні установи:
- про забезпечення парафій усім необхідним для церковних відправ;
  - про недільні школи;
  - про забезпечення на належному рівні церковних засобів масової інформації (друкованих та електронних);
  - про справи милосердя та добротності;
  - про задоволення інших церковних потреб.

Пункт 15. Здійснюючи нагляд за канонічним порядком та церковною дисципліною, єпархіальний архієрей:

- а) має право батьківського впливу та покарання щодо кліриків, включаючи оголошення догани, єпитимії, усунення від посади і тимчасову заборону у священнослужінні;
- б) застерігає мирян, а при потребі, згідно з канонами, накладає на них єпитимію або тимчасово відлучає від церковного спілкування. Важкі провини передає на розгляд церковного суду;
- в) затверджує стягнення церковного суду і має право пом'якшувати їх;
- г) згідно з канонами вирішує питання церковних шлюбів та розлучень.

Пункт 16. Овділою єпархією тимчасово керує архієрей, якого призначає Митрополит Київський і всієї України. У період, коли архієрейська кафедра є овділою, не можуть звершуватись будь-які справи, пов'язані з реорганізацією єпархіального життя, а також не може бути змінена діяльність, започаткована попереднім архієреєм.

Пункт 17. У випадку переведення єпархіального архієрея на іншу кафедру, виходу його на спокій або смерті Єпархіальна рада створює комісію, яка робить ревізію єпархіального майна і складає відповідний акт для передачі єпархії новопризначеному єпархіальному архієрею.

Пункт 18. Церковне майно, яке мав єпархіальний архієрей згідно зі своїм статусом і посадою і яке знаходиться в офіційній архієрейській резиденції, після його смерті вноситься до інвентарної книги єпархії і переходить у її власність. Особисте майно спочилого єпархіального архієрея успадковується відповідно до чинного законодавства про спадщину.

Пункт 19. Єпархія не може вдовувати понад сорок днів, за винятком особливих випадків.

Пункт 20. Без попереднього дозволу вищої церковної влади, єпархіальним архієреям надається право залишати свої єпархії з поважних причин на строк не більше 14 днів;

на більш тривалий строк єпархіальні архієреї отримують такий дозвіл в установленому порядку.

Пункт 21. Утримання єпархіальних архієреїв визначається Священним Синодом Української Православної Церкви. При залишенні посади їм призначається пенсія, розмір і порядок виплати якої визначає Священний Синод Української Православної Церкви.

Пункт 22. Після досягнення 75-річного віку єпархіальний архієрей подає на ім'я Митрополита Київського і всієї України прохання про вихід на спокій. Питання про час задоволення такого прохання вирішується Священним Синодом Української Православної Церкви.

РОЗДІЛ VII. Б ЄПАРХІАЛЬНІ ЗБОРИ

Пункт 1. Єпархіальні збори на чолі з єпархіальним архієреєм є вищим органом управління єпархією.

Пункт 2. До складу Єпархіальних зборів входять представники кліру, чернецтва та мирян, які проживають на території єпархії.

Пункт 3. Єпархіальні збори скликаються єпархіальним архієреєм в міру потреби, але не рідше одного разу на рік. Процедура обрання членів Єпархіальних зборів визначається Єпархіальною радою.

Пункт 4. Єпархіальні збори:

- а) обирають делегатів на Собори;
- б) обирають членів Єпархіальної ради;
- в) утворюють необхідні єпархіальні установи та піклуються про їхнє фінансове забезпечення;
- г) виробляють загальноєпархіальні правила та приписи згідно з постановами Соборів та рішеннями Священного Синоду Української Православної Церкви;
- д) наглядають за єпархіальним життям;
- е) заслуховують повідомлення про стан єпархії, про роботу єпархіальних установ, про життя монастирів і ухвалюють згідно з ними рішення.

Пункт 5. Головою Єпархіальних зборів є єпархіальний архієрей. Єпархіальні збори обирають заступника голови і секретаря. Заступник голови може керувати зборами за дорученням голови. Секретар відповідає за підготовку журналів засідань Єпархіальних зборів.

Пункт 6. Кворум зборів складає більшість (більше половини) членів. Рішення ухвалюються більшістю голосів. У випадку рівності голосів голос головуючого є вирішальним.

Пункт 7. Єпархіальні збори працюють згідно з ухваленим регламентом.

Пункт 8. Журнали засідань Єпархіальних зборів підписують головуючий, його заступник, секретар та обрані для цього двоє членів зборів.

РОЗДІЛ VII. В

ЄПАРХІАЛЬНА РАДА

Пункт 1. Єпархіяльна рада на чолі з єпархіяльним архієреєм є органом управління єпархією в період між Єпархіяльними зборами. Єпархіяльна рада підзвітна єпархіяльному архієрею і Єпархіяльним зборам.

Пункт 2. Єпархіяльна рада створюється за благословенням єпархіяльного архієрея і складається не менше ніж з чотирьох осіб у пресвітерському сані, половина з яких призначається єпархіяльним архієреєм, а інші обираються Єпархіяльними зборами на один рік.

Пункт 3. Головою Єпархіяльної ради є єпархіяльний архієрей.

Пункт 4. Єпархіяльна рада засідає регулярно, але не рідше одного разу на квартал.

Пункт 5. Кворум Єпархіяльної ради складає більшість (більше половини) членів.

Пункт 6. Єпархіяльна рада працює на підставі порядку денного, поданого головуючим.

Пункт 7. Головуючий керує засіданням згідно з ухваленим регламентом.

Пункт 8. Єпархіяльний архієрей призначає секретаря Єпархіяльної ради з її складу. Секретар відповідає за підготовку необхідних для засідання Єпархіяльної ради матеріалів і складає журнали засідань.

Пункт 9. Якщо під час розгляду справи виникає незгода, то справа вирішується більшістю голосів; у випадку рівності голосів голос головуючого є вирішальним.

Пункт 10. Журнали засідань Єпархіяльної ради підписуються усіма її членами.

Пункт 11. Єпархіяльна рада:

- а) виконує рішення Єпархіяльних зборів, які входять до компетенції Єпархіяльної ради; звітує перед Єпархіяльними зборами про виконану роботу;
- б) визначає процедуру обрання учасників Єпархіяльних зборів;
- в) готує засідання Єпархіяльних зборів, включаючи внесення пропозицій щодо порядку денного;
- г) подає Єпархіяльним зборам свої річні звіти;
- д) визначає межі благочинь і парафій;
- е) розглядає звіти благочинних і ухвалює відповідні рішення;
- є) наглядає за діяльністю парафіяльних рад;
- ж) наглядає за діяльністю єпархіяльних установ;
- з) розглядає плани будівництва, капітального ремонту й реставрації храмів;
- и) веде облік храмів, молитовних будинків, каплиць та іншого майна, що перебуває у власності та користуванні структурних підрозділів єпархії;
- і) сприяє підготовці заходів до ювілеїв, загальноєпархіяльних святкувань та інших важливих подій;
- ї) вирішує будь-які інші справи, які єпархіяльний архієрей направляє до Єпархіяльної ради.

Пункт 12. Єпархіяльна рада має право церковного суду першої інстанції.

Пункт 13. Члени Єпархіальної ради, особисто зацікавлені у розслідуванні справи, або такі, що мають родинні стосунки з підсудним, судити не можуть. У такому випадку Єпархіальна рада приймає відповідне рішення.

Пункт 14. Рішення по судових справах ухвалюються більшістю голосів. Голосування починається з наймолодшого члена ради. Якщо член ради не згодний з ухваленим рішенням, він має право письмово викласти свою думку. Окремі думки не оголошуються.

Пункт 15. Рішення єпархіального суду можуть бути оскаржені у вищій інстанції церковного суду.

Пункт 16. Рішення з судових питань одразу заносяться до протоколів, які підписують усі члени Ради, що брали участь у судовому розгляді.

Пункт 17. Єпархіальна рада є компетентною, щоб судити у справах по звинуваченню кліриків і мирян у неправославній вірі, у порушеннях канонічних і моральних норм, а також щодо проблем церковного шлюбу і розлучення, суперечок між духовенством і парафіяльними службовими особами, щодо всіх інших питань, які стосуються церковного правопорядку.

Пункт 18. Єпархіальна рада здійснює право церковного суду згідно з прийнятою процедурою церковного судочинства.

РОЗДІЛ VII. Г

УПРАВЛІННЯ ЄПАРХІЙ ТА ІНШІ ЄПАРХІАЛЬНІ УСТАНОВИ

Пункт 1. Управління єпархій та інші єпархіальні установи покликані допомагати єпархіальному архієрею у здійсненні місіонерської, видавничої, інформаційної, соціально-благодійної, освітньо-виховної, будівничо-реставраційної, господарської діяльності тощо.

Пункт 2. Єпархіальний архієрей здійснює вищий нагляд за їхньою роботою і призначає працівників, згідно зі штатним розкладом.

Пункт 3. Діяльність єпархіальних установ регламентується положеннями, ухваленими Священним Синодом Української Православної Церкви, та розпорядженнями єпархіального архієрея.

Пункт 1. Єпархія поділяється на благочинницькі округи на чолі з благочинними, яких призначає єпархіальний архієрей.

Пункт 2. Межі благочинь та їх найменування визначаються єпархіальним архієреєм з Єпархіальною радою.

Пункт 3. До обов'язків благочинного належить:

- а) турбота про чистоту православної віри та гідне церковно-моральне виховання віруючих;
- б) нагляд за правильним і регулярним здійсненням богослужінь, за благоліпністю та благочинням у храмах, за станом церковної проповіді;
- в) турбота про виконання постанов і вказівок єпархіальної влади;

- г) піклування про своєчасне надходження до єпархії парафіяльних внесків;
- д) поради духовенству щодо виконання ним своїх обов'язків та особистого життя;
- е) попередження й усунення непорозумінь серед духовенства, а також непорозумінь між духовенством і мирянами без звертання до суду, але з поданням доповіді про найбільш значні інциденти єпархіальному архієрею;
- є) попереднє розслідування за вказівкою єпархіального архієрея церковних порушень;
- ж) клопотання перед єпархіальним архієреєм про нагородження кліриків та мирян благочиння;
- з) внесення пропозицій єпархіальному архієрею стосовно заповнення вакантних місць: священників, дияконів, псаломщиків і регентів;
- и) надання відпусток духовенству на строк не більше одного тижня;
- і) турбота про надання пастирського піклування віруючим у тих парафіях, де тимчасово немає священнослужителів;
- ї) нагляд за будівництвом та ремонтом церковних споруд з метою перевірки відповідності робіт проектно-кошторисній документації, схваленій єпархіальною владою та затвердженій в установленому порядку;
- й) піклування про наявність у храмах усього необхідного для належного здійснення богослужінь;
- к) контроль за належним станом парафіяльного діловодства;
- л) виконання інших обов'язків, покладених на нього єпархіальним архієреєм.

Пункт 4. Здійснюючи свої обов'язки, благочинний відвідує всі парафії свого округу в міру потреби, але не рідше, ніж один раз на рік, перевіряючи богослужбове життя, внутрішній і зовнішній стан храмів та інших церковних будівель, а також правильність ведення парафіяльного діловодства та церковного архіву, ознайомлюючись з релігійно-моральним станом віруючих.

Пункт 5. На прохання Парафіяльних зборів, Парафіяльної ради або настоятеля парафії та за вказівкою єпархіального архієрея, благочинний може проводити засідання Парафіяльних зборів.

Пункт 6. За благословенням єпархіального архієрея благочинний може скликати священників на братські наради з метою розгляду нагальних для благочиння церковних потреб.

Пункт 7. Благочинний щорічно подає єпархіальному архієрею звіт про стан благочиння та про свою роботу, за встановленою формою.

Пункт 8. При благочинні можуть існувати канцелярія та архів, працівники яких призначаються благочинним.

Пункт 9. Діяльність благочинного фінансується з коштів парафії, настоятелем якої він є, а в разі потреби — з коштів парафій благочиння або із загальноєпархіальних коштів.

РОЗДІЛ VIII ПАРАФІЇ

Пункт 1. Парафією є громада православних християн, що складається з кліру та мирян, об'єднаних навколо храму.

Пункт 2. Парафія становить частину єпархії, яка перебуває під керівним наглядом свого єпархіального архієрея і керується священником-настоятелем, який призначається єпархіальним архієреєм.

Пункт 3. Парафія утворюється за добровільною згодою віруючих осіб православного віросповідання, які досягли повноліття. Парафія утворюється з благословення єпархіального архієрея.

Пункт 4. Для отримання статусу юридичної особи парафія реєструється органами державної влади в порядку, передбаченому чинним законодавством, на підставі поданої заяви, підписаної не менше ніж десятьма фізичними особами, які утворили цю парафію.

Пункт 5. Межі парафії визначаються Єпархіальною радою.

Пункт 6. Парафія розпочинає свою діяльність після благословення єпархіального архієрея.

Пункт 7. Парафія у своїй релігійній, адміністративно-фінансовій та господарській діяльності підпорядкована й підзвітна єпархіальному архієрею. Парафія виконує рішення Єпархіальних зборів, Єпархіальної ради та розпорядження єпархіального архієрея.

Пункт 8. Парафія може отримати від органів державної влади у власність або в користування наданий їй храм, церковне начиння та інше майно; у такому випадку парафія несе відповідальність за збереження цього майна.

Пункт 9. Парафія, у встановленому порядку, може купувати, будувати або орендувати будинки, приміщення та інше майно, необхідне для забезпечення своїх потреб.

Пункт 10. У разі припинення існування парафії розпорядження власністю, яка їй належить, здійснюється згідно з її Статутом та згідно з чинним законодавством за участі єпархіальної влади.

Пункт 11. Парафіяльні храми, молитовні будинки та каплиці влаштовуються з благословення єпархіального архієрея та з додержанням установленого законом порядку.

Пункт 12. Парафія управляється настоятелем, Парафіяльними зборами та Парафіяльною радою.

Пункт 13. Парафія відраховує кошти на єпархіальні потреби в порядку і розмірах, встановлених органами єпархіальної влади.

Пункт 14. Контролюючим органом фінансово-господарської діяльності парафії є Ревізійна комісія.

Розділ VIII. А НАСТОЯТЕЛЬ

Пункт 1. Парафію очолює настоятель, який призначається єпархіальним архієреєм для духовної опіки віруючих та керування причтом і парафією. У своїй діяльності настоятель підзвітний єпархіальному архієрею.

Пункт 2. Настоятель відповідає за правильне, згідне з церковним уставом, звершення богослужінь, за церковну проповідь, релігійно-моральний стан та відповідне виховання парафіян. Він повинен сумлінно виконувати всі богослужбові, пастирські та адміністративні обов'язки, визначені його посадою, згідно з церковними канонами та положеннями Статуту про управління Української Православної Церкви.

Пункт 3. До обов'язків настоятеля належить:

- а) керівництво причтом у виконанні ним богослужбових та пастирських обов'язків;
- б) нагляд за належним станом храму, за його начинням та вбранням, а також за наявністю всього необхідного для здійснення богослужінь відповідно до вимог богослужбового уставу та вказівок священноначалія;
- в) турбота про правильне та благоговійне читання і спів у храмі;
- г) турбота про виконання вказівок єпархіального архієрея;
- д) організація катихизаторської, благодійної, церковно-суспільної, освітньої та просвітницької діяльності парафії;
- е) скликання Парафіяльних зборів та головування на них;
- є) за наявності достатніх підстав, призупинення виконання рішень Парафіяльних зборів та Парафіяльної ради з віронавчальних, канонічних, богослужбових або господарчих питань з їх подальшим переданням на розгляд єпархіальному архієрею;
- ж) нагляд за втіленням у життя рішень Парафіяльних зборів та за роботою Парафіяльної Ради;
- з) подання єпархіальному архієреєві безпосередньо або через благочинного щорічних звітів про стан парафії та про свою діяльність;
- и) ведення офіційного церковного листування;
- і) ведення богослужбового журналу та зберігання парафіяльного архіву;
- ї) видача свідоцтв про хрещення та шлюб;
- й) представлення інтересів парафії перед органами державної влади.

Пункт 4. Настоятель може отримати відпустку і на певний час залишити свою парафію тільки з дозволу єпархіальної влади. Дозвіл отримується у встановленому порядку.

РОЗДІЛ VIII. Б ПРИЧТ

Пункт 1. До складу причту парафії входять: священник, диякон та псаломщик. Кількість членів причту може бути збільшена або зменшена єпархіальною владою на прохання парафії та відповідно до її потреб. У будь-якому разі, причт повинен складатися не менш як з двох осіб — священника та псаломщика.

Пункт 2. Обрання та призначення священно- та церковнослужителів належить єпархіальному архієреєві.

Пункт 3. Щоб бути висвяченим на диякона або священника, необхідно:

- а) належати до Української Православної Церкви;
- б) бути повнолітнім;
- в) мати відповідні моральні якості;
- г) мати достатню богословську підготовку;
- д) мати свідчення духівника про відсутність канонічних перепон до висвячення;
- е) не перебувати під церковним або кримінальним судом загальної юрисдикції;
- є) прийняти церковну присягу.

Пункт 4. Члени причту можуть бути переміщені та звільнені зі своїх місць єпархіальним архієреєм за особистим проханням, рішенням церковного суду або за церковною доцільністю.

Пункт 5. Обов'язки членів причту визначаються церковними правилами та розпорядженнями єпархіального архієрея або настоятеля.

Пункт 6. Причт відповідає за духовно-моральний стан парафіян та за виконання своїх богослужбових і пастирських обов'язків.

Пункт 7. Члени причту не можуть залишити парафію без дозволу церковної влади. Дозвіл отримується у встановленому порядку.

Пункт 8. Священнослужитель може брати участь у здійсненні богослужіння в іншій парафії за згодою єпархіального архієрея тієї єпархії, в якій дана парафія перебуває, або за згодою настоятеля за наявності посвідчення, яке підтверджує канонічну правоздатність цього священнослужителя.

Пункт 9. Згідно з 13-м правилом IV Вселенського Собору священнослужителі можуть бути прийняті в іншу єпархію тільки за наявності відпускної грамоти єпархіального архієрея.

РОЗДІЛ VIII. В ПАРАФІЯНИ

Пункт 1. Парафіянами є особи православного віросповідання, які зберігають живий зв'язок зі своєю парафією.

Пункт 2. Кожен парафіянин зобов'язаний регулярно брати участь у богослужінні, сповідатися та причащатися, дотримуватись церковних канонів і приписів, творити діла віри та прагнути до духовно-морального вдосконалення.

Пункт 3. Парафіяни зобов'язані турбуватися про матеріальне утримання причту, храму й парафіяльних установ і сприяти їх благоустрою.

РОЗДІЛ VIII. Г ПАРАФІЯЛЬНІ ЗБОРИ

Пункт 1. Парафіяльні збори, які за посадою очолює настоятель парафії, є вищим органом управління парафії.

Пункт 2. Парафіяльні збори подають на затвердження єпархіальному архієрею кандидатуру голови Парафіяльної ради.

Пункт 3. До складу Парафіяльних зборів належать священно- та церковнослужителі, засновники парафії, а також миряни, члени даної парафії, які регулярно беруть участь у літургійному житті даної парафії, відзначаються християнською доброчесністю, досягли повноліття, не перебувають під заборотою в священнослужінні, церковним або кримінальним судом загальної юрисдикції.

Пункт 4. Прийняття нових членів до складу Парафіяльних зборів, так само як і вихід з них, здійснюється на підставі прохання за рішенням Парафіяльних зборів.

Пункт 5. Парафіяльні збори можуть вивести будь-кого з числа своїх членів, якщо більшістю буде визнана невідповідність такої особи нормам християнської моралі та становищу, яке вона займає.

Пункт 6. При порушенні членами Парафіяльних зборів канонів та установлень Української Православної Церкви склад Парафіяльних зборів, за рішенням єпархіального архієрея, може бути змінений частково або повністю.

Пункт 7. Парафіяльні збори скликаються настоятелем спільно з Парафіяльною радою або, за розпорядженням єпархіального архієрея, благочинним, або іншим уповноваженим представником єпархіального архієрея у міру потреби, але не рідше, ніж один раз на рік.

Пункт 8. Парафіяльні збори працюють на основі порядку денного, поданого настоятелем спільно з Парафіяльною радою.

Пункт 9. Роботою Парафіяльних зборів керує настоятель згідно з ухваленим регламентом.

Пункт 10. Парафіяльні збори обирають зі свого складу секретаря, відповідального за ведення протоколу засідання.

Пункт 11. Рішення ухвалюються простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів голос головуючого є вирішальним.

Пункт 12. Протокол Парафіяльних зборів підписується настоятелем, секретарем та п'ятьма членами зборів, які обираються для цього.

Пункт 13. Рішення Парафіяльних зборів можуть бути оголошені парафіянам у храмі.

Пункт 14. Протоколи Парафіяльних зборів затверджуються єпархіальним архієреєм, і тільки після цього ухвалені рішення набувають чинності.

Пункт 15. Парафіяльні збори:

- а) піклуються про збереження внутрішньої єдності парафії і сприяють її духовно моральному зростанню;
- б) відповідають за збереження отриманого від держави та набутого в інший спосіб майна;
- в) розпоряджаються майном, що належить парафії;
- г) піклуються про наявність усього необхідного для звершення богослужіння;

- д) піклуються про належний рівень церковного співу;
- е) планують господарську діяльність парафії;
- є) ухвалюють річний бюджет, включаючи визначення розмірів відрахувань на загальноцерковні, єпархіальні, внутрішньопарафіяльні, добродійні та інші цілі;
- ж) ухвалюють плани та проектно-кошторисну документацію на будівництво і ремонт храму та інших парафіяльних приміщень;
- з) визначають утримання членам причту;
- и) обирають з числа своїх членів Парафіяльну раду та Ревізійну комісію;
- і) ухвалюють штатний розклад і визначають утримання членам Парафіяльної ради;
- ї) здійснюють нагляд за роботою Парафіяльної ради;
- й) розглядають і ухвалюють ділові та фінансові звіти Парафіяльної ради та подають їх єпархіальному архієреєві;
- к) розглядають і ухвалюють звіти Ревізійної комісії;
- л) подають парафіяльні клопотання єпархіальному архієрею та органам державної влади;
- м) розглядають скарги на членів Парафіяльної ради та Ревізійної комісії і доповідають єпархіальному архієрею про результати їхнього розгляду;
- н) у разі надходження скарги на настоятеля, вона може розглядатися Парафіяльними зборами під головуванням благочинного або іншого представника єпархіального архієрея.

РОЗДІЛ VIII. Д ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

Пункт 1. Парафіяльна рада є виконавчим та розпорядчим органом Парафіяльних зборів і підзвітна настоятелю та Парафіяльним зборам.

Пункт 2. Парафіяльна рада складається з голови, його помічника та скарбника.

Пункт 3. Парафіяльна рада обирається Парафіяльними зборами з числа активних членів парафії за ознаками компетентності, морального авторитету та відданості Українській Православній Церкві строком на три роки без обмеження кількості переобрань.

Пункт 4. Єпархіальний архієрей ухвалює обрання голови Парафіяльної ради або призначає на цю посаду своїм указом настоятеля чи іншу особу з введенням її до складу Парафіяльної ради.

Пункт 5. Єпархіальний архієрей має право усунути від роботи будь-якого члена Парафіяльної ради, якщо він порушує канони та положення Статуту про управління Української Православної Церкви або Статуту парафії.

Пункт 6. У період між Парафіяльними зборами Парафіяльна рада:

- а) разом з настоятелем скликає Парафіяльні збори і готує справи до їх розгляду;
- б) виконує рішення Парафіяльних зборів;
- в) відповідає за збереження та підтримання в належному стані храму, інших церковних приміщень та майна;
- г) вирішує поточні господарські питання;
- д) забезпечує будівництво та ремонт згідно з планами та проектно-кошторисною документацією, затвердженою Парафіяльними зборами;

- е) з відома та під контролем настоятеля розпоряджається коштами парафії та здійснює їх облік;
- є) турбується про забезпечення храму всім необхідним для належного звершення богослужінь;
- ж) піклується про придбання майна, потрібного для парафії, та веде інвентарні книги;
- з) турбується про охорону та благоліпність храму, про підтримання благочинності та порядку під час богослужінь і хресних ходів;
- и) приймає на роботу найманих працівників та звільняє їх за згодою з настоятелем та відповідно до штатного розкладу;
- і) подає Парафіяльним зборам звіти про свою ділову та фінансову діяльність.

Пункт 7. Голова Парафіяльної ради відповідає за здійснення постанов Парафіяльних зборів і виконання інших обов'язків, передбачених Статутом про управління Української Православної Церкви та Статутом парафії.

Пункт 8. Голова Парафіяльної ради представляє Парафіяльну раду в ділових, фінансово-господарських та адміністративних питаннях; у разі потреби видає довіреності.

Пункт 9. Усі документи парафії підписуються настоятелем або головою Парафіяльної ради. Банківські рахунки та інші фінансові документи підписуються головою Парафіяльної ради та скарбником.

Пункт 10. До обов'язків скарбника входить облік і збереження грошових сум (пожертвувань та інших надходжень), ведення прихідно-видаткових та інвентарних книг, здійснення за вказівкою голови парафіяльної ради фінансових операцій та складання річного фінансового звіту.

Пункт 11. Обов'язки помічника голови Парафіяльної ради визначаються Парафіяльними зборами.

РОЗДІЛ VIII. Е

РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ

Пункт 1. Ревізійна комісія є органом, що здійснює контроль за діяльністю парафії, правильністю використання її майна, витрат коштів, за виконанням рішень органів управління та дотриманням положень Статуту парафії.

Пункт 2. Ревізійна комісія у складі голови та двох членів обирається Парафіяльними зборами з числа їх учасників строком на три роки без обмеження кількості переобрань. Членами Ревізійної комісії не можуть бути обрані особи, які перебувають у родинних зв'язках, духовному спорідненні з настоятелем або членами Парафіяльної ради.

Пункт 3. Ревізійна комісія підзвітна Парафіяльним зборам.

Пункт 4. До обов'язків Ревізійної комісії належать:

- а) ревізія наявності коштів, законності й правильності витрат та ведення прихідно-видаткових книг;
- б) нагляд за станом парафіяльного майна;
- в) щорічна інвентаризація;
- г) контроль за зняттям карнавок та пожертвуваннями.

Пункт 5. Ревізійна комісія складає акти й подає їх на планове або надзвичайне засідання Парафіяльних зборів. За наявності зловживань, нестачі майна або коштів, а також при виявленні помилок у веденні й оформленні фінансових операцій Парафіяльні збори ухвалюють відповідне рішення. У разі потреби, з благословення єпархіального архієрея, подається звернення до правоохоронних органів та позов до суду.

Пункт 6. У разі переобрання всього складу Парафіяльної ради, а також переобрання чи смерті голови Парафіяльної ради, Парафіяльні збори утворюють тимчасову Ревізійну комісію з трьох осіб, яка складає акт про наявність коштів та парафіяльного майна. Парафіяльна рада або її голова приймає матеріальні цінності на підставі такого акта.

РОЗДІЛ ІХ МОНАСТИРІ

Пункт 1. Монастир — це церковна установа, в якій мешкає і здійснює свою діяльність чоловіча або жіноча громада, що складається з православних християн, які добровільно обрали чернечий спосіб життя заради духовного та морального вдосконалення.

Пункт 2. Питання про відкриття монастирів вирішується Священним Синодом Української Православної Церкви на чолі з Митрополитом Київським і всієї України за поданням єпархіальних архієреїв.

Пункт 3. Монастирі проголошуються ставропігійними за рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви на чолі з Митрополитом Київським і всієї України при дотриманні канонічної процедури.

Пункт 4. Ставропігійні монастирі перебувають під наглядом та канонічним управлінням Митрополита Київського і всієї України.

Пункт 5. Єпархіальні монастирі перебувають під наглядом та канонічним управлінням єпархіальних архієреїв.

Пункт 6. Монастирі Української Православної Церкви є спільножитніми.

Пункт 7. Монастирі поповнюються згідно з розпорядженням єпархіального архієрея особами православного віросповідання, які бажають вести чернечий спосіб життя.

Пункт 8. Перехід до іншого монастиря та відрахування з монастиря відбуваються на підставі рішення настоятеля, настоятельки чи намісника, яке ухвалюється єпархіальним архієреєм.

Пункт 9. У своєму житті та діяльності монастирі керуються положеннями Статуту про управління Української Православної Церкви, «Положенням про монастирі та чернецтво», Уставом внутрішнього життя, ухваленим єпархіальним архієреєм та власним Статутом, зареєстрованим в органах державної влади.

Пункт 10. У встановленому законом порядку монастир може отримати від органів державної влади у власність або в користування храми, церковне начиння, житлові приміщення та господарські будівлі і відповідає за збереження цього майна.

Пункт 11. У встановленому законом порядку монастир може купувати, будувати або орендувати будинки чи інші приміщення для своїх потреб, орендувати землю та купувати необхідне майно.

Пункт 12. Монастирі можуть мати подвір'я (скити). Подвір'ям (скитом) називається розташований за межами монастиря храм з житловими та іншими приміщеннями, що перебуває в його віданні. Діяльність подвір'я (скиту) регламентується «Положенням про монастирі та чернецтво», а також Статутом того монастиря, до якого дане подвір'я (скит) належить. Подвір'я (скит) перебуває в юрисдикції того ж архієрея, що й монастир. За богослужінням у храмі подвір'я (скиту) підноситься як ім'я єпархіального архієрея, так і ім'я архієрея, на території єпархії якого розташоване подвір'я (скит).

Пункт 13. У випадку припинення існування монастиря розпорядження власністю, що йому належить, здійснюється згідно з його Статутом і чинним законодавством за участі церковної влади.

РОЗДІЛ X ДУХОВНІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Пункт 1. Духовними навчальними закладами Української Православної Церкви є вищі та середні спеціальні навчальні заклади, які готують священно-церковнослужителів, богословів і церковних працівників.

Пункт 2. Духовні навчальні заклади перебувають під наглядом Митрополита Київського і всієї України, який здійснюється через Учбовий комітет при Священному Синоді Української Православної Церкви.

Пункт 3. Духовні навчальні заклади належать до канонічної юрисдикції того єпархіального архієрея, на території єпархії якого вони розташовані.

Пункт 4. Духовні навчальні заклади засновуються згідно з рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви за клопотанням єпархіального архієрея, підтриманого Учбовим комітетом при Священному Синоді Української Православної Церкви.

Пункт 5. Духовні навчальні заклади у своїй діяльності керуються положеннями Статуту про управління Української Православної Церкви, власним Статутом та внутрішнім Уставом, ухваленими Священним Синодом і затвердженими єпархіальним архієреєм.

Пункт 6. Духовний навчальний заклад може отримувати від органів державної влади у власність або в користування храм, церковне начиння, бібліотеку та інше майно і відповідає за збереження цього майна.

РОЗДІЛ XI БРАТСТВА І СЕСТРИНСТВА

Пункт 1. Братствами і сестринствами є добровільні об'єднання православних християн. Мета діяльності братств і сестринств полягає у сприянні церковній ієрархії у звершенні спасительної місії Церкви в суспільстві. До завдань братств і сестринств належить

підкування про підтримання храмів у належному стані, справи милосердя й добродійності, релігійно-моральне просвітництво та виховання.

Пункт 2. Братства і сестринства не можуть займатися політичною діяльністю.

Пункт 3. Братства і сестринства можуть бути парафіяльними, єпархіальними та всеукраїнськими:

- а) Парафіяльні братства і сестринства утворюються парафіянами певної парафії за згодою настоятеля та з благословення єпархіального архієрея. Начальницький нагляд за парафіяльними братствами і сестринствами здійснює настоятель парафії.
- б) Єпархіальні братства і сестринства утворюються з благословення єпархіального архієрея, який здійснює начальницький нагляд за ними.
- в) Всеукраїнські братства і сестринства утворюються з благословення Предстоятеля Української Православної Церкви, який здійснює начальницький нагляд за ними.

Пункт 4. У своїй діяльності братства і сестринства керуються Статутом про управління Української Православної Церкви, постановами Соборів Української Православної Церкви та Соборів єпископів Української Православної Церкви, постановами Священного Синоду Української Православної Церкви, рішеннями єпархіального архієрея та настоятеля парафії (для єпархіальних і парафіяльних братств і сестринств), а також власним Статутом.

Пункт 5. У разі порушення братствами чи сестринствами віронавчальних, канонічних або церковно-дисциплінарних норм, а також у випадку, коли їхня діяльність не відповідає задекларованим меті та завданням, єпархіальний архієрей має право відкликати своє благословення на діяльність братства чи сестринства.

РОЗДІЛ XII МАЙНО, ЗАСОБИ І КОШТИ

Пункт 1. Порядок володіння, користування та розпорядження майном і будівлями релігійних організацій Української Православної Церкви визначається їхніми Статутами та чинним законодавством.

Пункт 2. Будівлі, предмети культу, об'єкти виробничого, соціального і добродійного призначення, кошти та інше майно, набуте Київською Митрополією Української Православної Церкви, синодальними установами, управліннями єпархій, парафіями, монастирями, духовними навчальними закладами, місіями, братствами і сестринствами Української Православної Церкви, створене ними за рахунок власних ресурсів, пожертвуване громадянами, підприємствами та організаціями або передане державою, а також придбане на інших підставах, передбачених законом, є їхньою власністю.

Пункт 3. Питання, пов'язані з володінням і користуванням будівлями та іншим призначеним для релігійних цілей нерухомим майном, яке надається структурним підрозділам Української Православної Церкви на договірних засадах державними, громадськими організаціями або громадянами, а також володіння і користування культовими будівлями та іншим майном, яке становить історичну, художню або іншу культурну цінність, вирішуються на підставі чинного законодавства.

Пункт 4. Питання, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням культовими будівлями та майном, вирішують Київська Митрополія Української

Православної Церкви, управління єпархій, синодальні установи, монастирі, парафії, духовні навчальні заклади, місії, братства, сестринства та інші структурні підрозділи Української Православної Церкви. Ці підрозділи оперативно управляють відокремленою частиною церковного майна і є підзвітними в порядку підлеглості вищому підрозділу згідно зі Статутом про управління Української Православної Церкви.

Пункт 5. Українська Православна Церква в особі її релігійного адміністративного центру — Київської Митрополії Української Православної Церкви — може володіти і користуватися майном на договірних умовах з державними, громадськими та релігійними об'єднаннями, а також громадянами.

Пункт 6. Українська Православна Церква за участі своїх структурних підрозділів має право створювати власні або спільні установи та підприємства для ведення добродійної, освітньої, виробничої, підприємницької, видавничої, художньої, ремісничої, реставраційної та іншої господарської діяльності.

Пункт 7. Усі структурні підрозділи Української Православної Церкви як суб'єкти цивільного права володіють, користуються і розпоряджаються майном, що їм належить. На майно культового призначення не може бути звернене стягнення за претензіями кредиторів. Майно церковної власності не може бути об'єктом договору застави.

Пункт 8. Кошти Української Православної Церкви надходять з:

- а) добровільних пожертвувань віруючих, підприємств, установ, організацій, об'єднань, фондів, органів державної влади тощо;
- б) відрахувань єпархій, синодальних установ, місій, парафій, монастирів, подвір'їв, братств, сестринств тощо;
- в) надходжень від реалізації предметів релігійного призначення;
- г) надходжень від виробничої, господарської, підприємницької, видавничої та іншої діяльності, що не суперечить цьому Статуту та чинному законодавству.

Пункт 9. Добровільні фінансові та майнові пожертвування, а також інші види надходжень структурних підрозділів Української Православної Церкви, включаючи кошти, які надходять у зв'язку із звершенням церковних таїнств і обрядів, а також надходження від реалізації предметів релігійного призначення та літератури згідно із законодавством не оподатковуються.

Пункт 10. Центральний церковний бюджет формується з добровільних пожертвувань, а також коштів, що відраховуються єпархіями і монастирями, та з надходжень від реалізації предметів релігійного призначення, від виробничої, видавничої та іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству.

Пункт 11. Розпорядником загальноцерковних фінансів є Предстоятель Української Православної Церкви зі Священним Синодом Української Православної Церкви.

Пункт 12. Синодальні установи та духовні навчальні заклади Української Православної Церкви фінансуються із загальноцерковних коштів або шляхом самофінансування.

Пункт 13. Розпорядниками коштів структурних підрозділів Української Православної Церкви є їхні керівники.

Пункт 14. Єпархіальні кошти надходять з добровільних пожертвувань, відрахувань парафій та монастирів, а також надходжень від реалізації предметів релігійного призначення, виробничої, господарської, підприємницької, видавничої та іншої діяльності, що не суперечить цьому Статуту, статутам структурних підрозділів Української Православної Церкви та чинному законодавству.

Пункт 15. Розпорядником загальноєпархіальних коштів є єпархіальний архієрей.

Пункт 16. Кошти парафії складаються з добровільних пожертвувань віруючих, коштів від реалізації предметів релігійного призначення, а також надходжень від видавничої і господарської діяльності, що не суперечить цьому Статуту, статуту парафії та чинному законодавству.

Пункт 17. Розпорядником фінансів парафії є голова Парафіяльної ради спільно з членами Ради.

Пункт 18. Кошти монастирів утворюються аналогічно парафіяльним. Розпорядником цих коштів є настоятель, настоятелька або намісник монастиря.

Пункт 19. Єпархіальні духовні навчальні заклади фінансуються із загальноєпархіальних коштів, а також з добровільних пожертвувань.

Пункт 20. Розпорядником фінансів духовного навчального закладу є ректор.

Пункт 21. Священний Синод Української Православної Церкви має право фінансової ревізії загальноцерковних та єпархіальних коштів. При необхідності, для здійснення такої ревізії ним створюється спеціальна Ревізійна комісія.

Пункт 22. Фінансова ревізія ставропігійних монастирів здійснюється Ревізійною комісією, яку призначає Митрополит Київський і всієї України.

Пункт 23. Фінансова ревізія єпархіальних установ, парафій та монастирів проводиться за вказівкою єпархіального архієрея Ревізійною комісією, склад якої визначається Єпархіальною радою.

Пункт 24. Парафіяльні ревізійні комісії діють згідно з пп. 4-6 розділу VIII.Е цього Статуту.

Пункт 25. Управління церковним майном здійснюється матеріально відповідальними особами згідно з чинним законодавством.

Пункт 26. Майно, що перебуває у церковному користуванні, може бути застраховане.

РОЗДІЛ XIII ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Пункт 1. Українська Православна Церква може здійснювати пенсійне забезпечення відповідно до «Положення про церковні пенсії».

Пункт 2. Священнослужителі та церковнослужителі можуть одержувати у встановленому порядку державну пенсію.

Пункт 3. Українська Православна Церква користується державним фондом соціального страхування і державним та недержавними пенсійними фондами, а також може мати власний пенсійний фонд і фонд соціального страхування.

РОЗДІЛ XIV ПРО ПЕЧАТКИ, ШТАМПИ ТА БЛАНКИ

Пункт 1. Митрополит Київський і всієї України та єпархіальні архієреї мають кутовий штамп, бланк із символікою та круглу печатку з іменем і титулом.

Пункт 2. Священний Синод Української Православної Церкви має кутовий штамп, бланк із символікою та круглу печатку з написом «Українська Православна Церква — Священний Синод».

Пункт 3. Кутовий штамп, бланк із символікою та круглу печатку мають: Київська Митрополія Української Православної Церкви, синодальні установи, управління єпархій, парафії, монастирі, духовні навчальні заклади, місії, братства, сестринства, благочиння тощо.

РОЗДІЛ XV ПРО ЗМІНИ ДО СТАТУТУ ПРО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Пункт 1. Статут про управління Української Православної Церкви чинний для всієї Повноти Української Православної Церкви.

Пункт 2. Право внесення доповнень і змін до даного Статуту має Собор єпископів Української Православної Церкви з наступним ухваленням Собором Української Православної Церкви.

*† Володимир,
Митрополит Київський і всієї України,
Предстоятель Української Православної Церкви*

Київ, вул. Січневого повстання, 25, корп. 49.